

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa P.B.
przeciwko „N.” sp. z o.o. z siedzibą w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 7 grudnia 2018 r., sygn. akt I AGa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża P.B. kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz adw. A.C. kwotę 1800 (tysiąc osiemset) złotych, powiększoną o kwotę należnego podatku VAT, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 7 grudnia 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację powoda P.B. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 11 października 2017 r. w sprawie przeciwko „N.” spółce z o.o. z siedzibą w W. o zapłatę oraz orzekł o kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł powód, zarzucając naruszenie art. 123 § 1 k.c., art. 5 k.c., art. 385 k.p.c. oraz 386 § 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych

w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i potrzeba wyjaśnienia, czy o skuteczności wniosku o zawezwanie do próby ugodowej rozstrzygać ma sąd rejonowy rozpoznający wniosek o zawezwanie do próby ugodowej, czy uprawniony do ustalenia tych kwestii jest sąd rozstrzygający o roszczeniu skierowanym do rozpoznania po zakończeniu postępowania zainicjowanego złożeniem wniosku w trybie art. 184-186 k.p.c. Skarżący powołał się również na rozbieżność w orzecznictwie, która powstała na gruncie rozumienia i sposobu zastosowania art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 184 k.p.c.

5. Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia i przedstawieniu wyczerpującej argumentacji jurydycznej wskazującej, że zagadnienie takie w sprawie występuje, jest nowe, dotychczas w orzecznictwie nierozstrzygnięte i będzie miało znaczenie precedensowe przy rozstrzyganiu spraw podobnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002/1/11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002/12/151). Powołując się z kolei na przesłankę z art. 398² § 1 pkt 2 k.p.c., skarżący powinien wykazać, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie

zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany dotychczasowej wykładni, podania, na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, niepubl.).

Skarga nie zawiera dostatecznych argumentów dla przyjęcia występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że nie może być sporu co do tego, że nie jest czynnością zmierzającą bezpośrednio do dochodzenia roszczenia zawezwanie do próby ugodowej, którego celem jest jedynie przedłużenie okresu zaskarżalności wierzytelności przez doprowadzenie do kolejnej przerwy biegu przedawnienia. Taki cel pozostaje zarówno w sprzeczności z założeniami instytucji przedawnienia roszczenia, wśród których na czoło wysuwa się przede wszystkim czasowe ograniczenie uprawnienia służącego wierzycielowi i przyznanie prawa do uchylenia się od zaspokojenia roszczenia zobowiązanemu, jak i w sprzeczności z podstawowym założeniem postępowania pojednawczego, którym jest doprowadzenie do zawarcia ugody, a nie do przerwy biegu przedawnienia. W każdym przypadku, sąd jest zobowiązany do badania czy zachodzą przesłanki określone w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., a więc również badania czy jest to czynność, która potencjalnie może doprowadzić do realizacji roszczenia oraz badania jaki jest jej rzeczywisty cel (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2017 r., V CSK 204/16, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 103/17, niepubl.). To, że pierwsze zawezwanie do próby ugodowej przerywa bieg terminu przedawnienia, nie przesądza w jakimkolwiek stopniu o wystąpieniu lub braku wystąpienia tożsamego skutku prawnego w odniesieniu do kolejnego zawezwania do próby ugodowej. Kolejne zawezwanie do próby ugodowej jest bowiem taką czynnością, która może wywołać skutek przewidziany w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., ale jedynie wówczas, jeżeli w okolicznościach stanu faktycznego zaistnieje

podstawa do oceny, że czynność tę przedsięwzięto bezpośrednio w celu wskazanym w tym przepisie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2016 r., III CSK 50/15, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z 19 lutego 2016 r., V CSK 365/15, niepubl.).

W tym świetle nie powinno budzić wątpliwości, że sąd rozpoznający spór o roszczenie objęte wcześniejszym zawezwaniem do próby ugodowej jest uprawniony do oceny formalnej i materialnej tego zawezwania co do wywołania skutku przewidzianego w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Wątpliwości sformułowane w skardze kasacyjnej nie mogą więc być uznane za istotne zagadnienie prawne, zostały już bowiem dostatecznie wyjaśnione w orzecznictwie.

Skarżący nie przedstawił też dostatecznych argumentów przemawiających za przyjęciem występowania w sprawie przesłanki z art. 398² § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny, dzieląc ocenę Sądu pierwszej instancji, podał, że zawezwanie do próby ugodowej złożone w przedmiotowej sprawie przez powoda w dniu 30 maja 2014 r. zostało skierowane nie w celu dochodzenia roszczenia, lecz wyłącznie w celu przerwania biegu przedawnienia. Jak wyjaśniono wyżej, ocena taka jest dokonywana w konkretnych okolicznościach sprawy. Nie ma więc rozbieżności pomiędzy zaskarżonym wyrokiem, a przedstawionym w skardze kasacyjnej orzecznictwie sądów apelacyjnych, skoro każda wypowiedź została sformułowana w innym, odmiennym stanie faktycznym.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

6. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 102 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

O wynagrodzeniu należnym ustanowionemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym pełnomocnikowi powoda orzeczono na podstawie § 8 pkt 6 w związku z § 16 ust. 4 pkt 2 i § 4 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

jw